

GALERIA STUDIO

STUDIO
TEATR GALERIA

Galeria Studio
Pałac Kultury i Nauki
Plac Defilad 1
Warszawa

<https://www.teatrstudio.pl/pl/galeria>

Rara Kamińska

Zjawa

Wystawa *Zjawa* w Galerii Studio w Warszawie jest pierwszą odsłoną projektu Rary Kamińskiej *Phantom Monument* poświęconego Róży Luksemburg. Kolejne będą pokazane w Zamościu (Synagoga / Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego), w Zurychu (Kunst im öffentlichen Raum) i w Berlinie (Kunstverein am Rosa-

-Luxemburg-Platz). W tych czterech miastach mieszkała i pracowała Róża Luksemburg (1871–1919). Wybitna działaczka socjaldemokratyczna została zamordowana skrytobójczo w nocy z 15 na 16 stycznia 1919 w Berlinie, a jej ciało wrzucono do kanału. Morderstwo wyszło na jaw wiele miesięcy później, a zleceniodawca, dowódca z paramilitarnej formacji Freikorps, Waldemar Pabst nigdy nie został osądzony. W jej symbolicznym pogrzebie uczestniczyło 150 tysięcy osób.

W Polsce tablice upamiętniające Luksemburg są dzisiaj skuwane lub niszczone, dom jej urodzenia w Zamościu jest zdemastrowany. Ustawa przyjęta w 2016 przyspieszyła rozpoczęte w latach 90. wymazywanie ze społecznej pamięci wydarzeń i postaci związanych z ruchem robotniczym. W centrum Berlina jeden z głównych placów oraz ulica noszą jej imię, w 2006 powstał tam projekt Hansa Haacke *Memorial Rosa Luxemburg*. W Niemczech, po dojściu nazistów do władzy, pamięć o działaczach lewicy komunistycznej i socjalistycznej miała zostać starcia z powierzchnią ziemi. Hitler nakazał zburzyć pomnik poświęcony Luksemburg oraz zamordowanemu wraz z nią Karolowi Liebknechtowi i innym rewolucjonistom, wzniesiony w 1926 przez Miesa van der Rohe na cmentarzu w dzielnicy Lichtenberg. W obszarze wpływów ZSRR Luksemburg też nie miała wiele szczęścia. W tradycji ruchu rewolucyjnego, jako przeciwniczka Lenina, uważana była za postać kontrowersyjną.

Luksemburg, działaczka polskiej i niemieckiej Socjaldemokracji powraca w wystawie Rary Kamińskiej do Warszawy – do miejsca, w którym mieszkała, przy ul. Złotej 16, dziś puste działce widocznej z okien Galerii Studio. Struktura prac zainspirowana jest herbarium działaczki skompletowanym z chwastów porastających mury i dziedzińce więzień, w których przebywała w latach 1913–1918. Luksemburg studiowała w Zurychu botaniczkę, porzuciła ją dla ekonomii i polityki. Projekt materializuje niezrealizowane feministyczne i pacyfistyczne postulaty, pra-

gnienia i obawy – polityczne, prywatne, społeczne i ekonomiczne – obecne w jej pismach i aktualne do dziś.

Na wystawie pokazujemy reliefy uplecione z aktualnych polskich i niemieckich gazet, instalację z fragmentów skutych nawierzchni Rosa Luxemburg Platz w Berlinie, część archiwalną, a także projekt fotograficzny poświęcony domowi Luksemburg przy ul. Kościuszki (dawnej Ogrodowej) w Zamościu. W dniu wernisażu, w stulecie śmierci Luksemburg, odbędzie się performance, w którym odczytany zostanie wywiad ze zleceniodawcą jej zabójstwa, opublikowany w prasie w 1962.

Rara Kamińska Phantom

Die Ausstellung *Phantom*, in der Galeria Studio in Warschau, ist die erste Auflage von Rara Kamińskas Projekt zu Rosa Luxemburg, *Phantom Monument*. Als weitere Ausstellungsorte folgen Zamość (Synagoge / Stiftung zum Schutz des jüdischen Erbes), Zürich (Kunst im öffentlichen Raum) und Berlin (Kunstverein am Rosa-Luxemburg-Platz). In diesen vier Städten lebte und arbeitete Rosa Luxemburg (1871–1919). Die große Sozialdemokratin wurde in der Nacht vom 15. auf den 16. Januar 1919 in Berlin heimtückisch ermordet, und ihre Leiche warf man in den

Landwehrkanal. Der Tod entpuppte sich erst Monate später als Mordfall, und der Hintermann der Ermordung, Generalstaboffizier einer Freikorps-Division Waldemar Pabst, wurde nie vor Gericht gestellt. An ihrer symbolischen Bestattung nahmen 150 Tausend Menschen teil.

Heute werden in Polen Gedenktafeln für Rosa Luxemburg, von Wänden gerissen oder beschädigt, und ihr Geburtshaus in Zamość ist verwahrlost. Ein 2016 verabschiedetes Gesetz, beschleunigte den in den 90er-Jahren begonnenen Prozess der Auslöschung von Ereignissen und Figuren der Arbeiterbewegung aus dem kollektiven Gedächtnis. In der Innenstadt Berlins sind einer der zentralen Plätze und eine Straße nach ihr benannt, und im Jahr 2006 wurde dort, das vom Künstler Hans Haacke entworfene *Denkzeichen Rosa Luxemburg* gebaut. Nach der Machtergreifung der Nationalsozialisten in Deutschland, sollte die Erinnerung an Aktivisten der kommunistischen und sozialistischen Linken getilgt werden. Hitler ließ das Revolutionsdenkmal für Rosa Luxemburg, den mit ihr ermordeten Karl Liebknecht und andere Revolutionäre, das 1926 nach Entwürfen von Mies van der Rohe auf dem Zentralfriedhof in Friedrichsfelde erbaut wurde, abreißen. Im Einflussgebiet der Sowjetunion erging es Luxemburg nicht viel besser. Wegen ihrer Auseinandersetzungen mit Lenin, galt sie als umstrittene Persönlichkeit.

Die Aktivistin der deutschen und polnischen Sozialdemokratie Luxemburg, kehrt in der Ausstellung von Rara Kamińska

zurück nach Warschau, wo sie in der Złota-Straße 16 lebte. Heute liegt hier eine Brache, die aus den Fenstern der Galeria Studio zu sehen ist. Die Struktur der Arbeiten ist vom Herbarium der Aktivistin inspiriert. Dort sammelte sie Unkräuter aus Mauern und Höfen der Gefängnisse, in denen sie von 1913 bis 1918 inhaftiert war. Luxemburg studierte in Zürich Botanik, bevor sie zu Volkswirtschaftslehre und Politik wechselte. Kamińskas Projekt thematisiert unerfüllte, feministische und pazifistische Forderungen, Wünsche und Ängste – ob politisch, privat, sozial oder wirtschaftlich – die sie in ihren Schriften erhob und die bis heute aktuell sind.

Ausgestellt sind Reliefs, geflochten aus aktuellen Warschauer und Berliner Zeitungen, eine Installation aus herausgerissenen Bürgersteigen und Straßenpflastern, die aus dem Rosa-Luxemburg-Platz in Berlin stammen, sowie ein Archivbereich und ein Fotoprojekt gewidmet Luxemburgs Geburtshaus in der Kościuszko-Straße (ehem. Ogrodowa-Straße) in Zamość. Am Tag der Eröffnung, zum 100. Todestag von Rosa Luxemburg, wird eine Performance aufgeführt werden, in dem ein, in 1962 veröffentlichtes Interview, mit dem Hintermann ihrer Ermordung vorgelesen werden wird.

Rara Kamińska Phantom

The exhibition *Phantom* at Galeria Studio in Warsaw is the first presentation of Rara Kamińska's project *Phantom Monument* devoted to Rosa Luxemburg. Further iterations will be shown in Zamość (Synagogue / Foundation for the Preservation of Jewish Heritage in Poland), Zurich (Kunst im öffentlichen Raum) and Berlin (Kunstverein am Rosa-Luxemburg-Platz). These four cities are where Rosa Luxemburg (1871–1919) lived and worked. The famous Marxist and social democratic activist was murdered treacherously on the night between January 15 and 16, 1919, in Berlin; her body was flung into a canal. The murder came to light many months later and the man who ordered the execution, Waldemar Pabst, a commander of the paramilitary formation Freikorps unit, never went on trial. Luxemburg's symbolic funeral ceremony attracted 150 thousand people.

Memorial plaques that commemorate Luxemburg in Poland are nowadays hacked off or destroyed, while the house in which she was born in Zamość is devastated. A law passed in 2016 has accelerated the process, initiated in the 1990s, of erasing events and figures related to workers' movement from collective memory. In Berlin, one of the main squares and a street bear Luxemburg's name; in 2006 it became the site of Hans Haacke's project *Memorial Rosa Luxemburg*. In Germany, after the Nazis came to power, the memory of activists of the communist and socialist left was supposed to be obliterated.

Hitler ordered to demolish the monument devoted to Luxemburg, Karl Liebknecht, and to other revolutionaries, raised in 1926 by Mies van der Rohe at the cemetery in the district of Lichtenberg. Luxemburg fared no better in the Soviet zone of influence. As Lenin's opponent, she was regarded as a controversial figure.

Luxemburg, active member of the Social Democracies Parties in Poland and in Germany, returns in Rara Kamińska's exhibition to the place she lived in Warsaw, in 16 Złota St., which is today an empty lot visible from the windows of Galeria Studio. The structure of Kamińska's works draws inspiration from the activist's herbarium containing weeds growing on the walls and yards of prisons in which she was incarcerated between 1913 and 1918. Luxemburg studied botany in Zurich, which she abandoned for economics and politics. Kamińska's project addresses feminist and pacifistic postulates, desires and fears – political, private, social and economic – present in Luxemburg's writings.

The exhibition features reliefs woven of current editions of German and Polish newspapers, an installation made of fragments of hacked off pavements of Berlin's Rosa Luxemburg Platz, an archival section, as well as a photographic project devoted to Luxemburg's house in Zamość. The exhibition opening on the 100th anniversary of Luxemburg's death features a performance that consists in reading out an interview with Pabst, published in 1962.

Rara (Renata) Kamińska

Urodzona w Hrubieszowie, dorastała w Zamościu. Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Lipsku i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wystawiała m.in. w Gallery Monique Goldstrom w Nowym Jorku, w Pawilonie Luksemburga na 55. Biennale Sztuki w Wenecji, Galerie Chert w Berlinie, biennale sztuki w przestrzeni publicznej AURORA w Dallas. W ostatnich latach prowadziła interdyscyplinarny i efemeryczny projekt BEL ETAGE.

Rara (Renata) Kamińska

Geboren in Hrubieszów, in Zamość aufgewachsen. Sie absolvierte die Kunstakademie HGB in Leipzig und die Maria-Curie-Skłodowska-Universität in Lublin. Ihre Werke wurden u.a. in der Gallery Monique Goldstrom in New York, als Gast im Luxemburger Pavillon auf der 55. Biennale in Venedig, in der Galerie Chert in Berlin und auf der Biennale für Kunst im öffentlichen Raum AURORA in Dallas ausgestellt. In den letzten Jahren entwickelte sie das interdisziplinäre und ephemere Projekt BEL ETAGE.

Rara (Renata) Kamińska

Born in Hrubieszów, grew up in Zamość. Graduate of the Academy of Fine Arts in Leipzig and the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin. Her works have been exhibited at Gallery Monique Goldstrom in New York, within a guest participation at the Luxembourg Pavilion at the 55th International Art Exhibition in Venice, Galerie Chert in Berlin and the AURORA biennial of art in public space in Dallas. In the recent years Kamińska has run her interdisciplinary and ephemeral project BEL ETAGE.

Otwarcie i performance:

16 stycznia 2019, godz. 19:00

Wystawa czynna:

17 stycznia – 10 lutego 2019

Galeria Studio

Pałac Kultury i Nauki

Plac Defilad 1, Warszawa

Eröffnung und Performance:

16. Januar 2019, 19:00 Uhr

Dauer der Ausstellung:

17. Januar – 10. Februar 2019

Galeria Studio

Kultur- und Wissenschaftspalast

Plac Defilad 1, Warschau

Opening and performance:

January 16, 2019, 7:00 PM

Exhibition:

January 17 – February 10, 2019

Galeria Studio

Palace of Culture and Science

Plac Defilad 1, Warsaw

Partnerzy:

Kunstverein am Rosa-Luxemburg-Platz, Berlin

Kunst im öffentlichen Raum, Zürich

Synagoga w Zamościu / Fundacja Ochrony

Dziedzictwa Żydowskiego, Zamość

Partner:

Kunstverein am Rosa-Luxemburg-Platz, Berlin

Kunst im öffentlichen Raum, Zürich

Synagoge in Zamość / Stiftung zum Schutz

des jüdischen Erbes, Zamość

Partners:

Kunstverein am Rosa-Luxemburg-Platz, Berlin

Kunst im öffentlichen Raum, Zurich

Synagogue in Zamość / Foundation for the

Preservation of Jewish Heritage in Poland,
Zamość